

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2468/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.979/2023/14. ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Sárdy Péter egyéni ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó szerint a támadott döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését. Az indítványozó egyidejűleg kérte az Alkotmánybíróságot, hogy hívja fel az elsőfokú bíróságot az ítélet végrehajtásának felfüggesztésére.
- [2] 2. Az indítvány alapjául szolgáló előzményi per tulajdonjog megállapítására irányult. Az indítványozó és az alapügy felperese 1986 és 2011 között élettársi kapcsolatban éltek, melyből egy közös, már nagykorú gyermekük született. Az élettársi kapcsolat időtartama alatt, 1994 és 2006 között, több lépésben került megvásárlásra az alapügyben a per tárgyát képező ingatlanból összesen 3071/4328-ad tulajdoni hányad, melynek tulajdonosaként az ingatlan-nyilvántartásban az indítványozó van bejegyezve. Az indítványozó a tulajdoni hányadából az élettársi kapcsolat megszakadása után egy-egy részt eladott, mellyel a tulajdona 2800/4328-ad tulajdoni hányadra csökkent. Az ingatlanban az indítványozó vállalkozást működtetett, melynek működtetésébe később a felperes is bekapcsolódott és abban hosszabb időn keresztül, több jogcímen maga is személyesen részt vett.
- [3] 2.1 Az alapügy tárgyát képező ingatlan vonatkozásában az indítványozó és a felperes az élettársi kapcsolat végleges megszakadása után, 2013. december 3-án ügyvédi közreműködéssel készített okiratban az ingatlan közös szerzésére vonatkozó írásba foglalt megállapodást kötöttek. Ebben rögzítették többek között az élettársi kapcsolat létesítésének és megszakadásának időpontját, valamint közösen szerzett vagyonként

tüntették fel a perbeli ingatlant. Kijelentették, hogy az indítványozó ingatlanban meglévő tulajdoni hányada 1/2 részének tényleges tulajdonosa a felperes. Az indítványozó a megállapodásban kijelentette, hogy a szerződéssel a felperes tulajdonjogát - mint ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdont – a saját részesedése 1/2 tulajdoni hányadára elismeri. A felperes ugyancsak megerősítette, hogy az indítványozó által az élettársi kapcsolat megszakadása után eladott ingatlanhányadok megszerzőivel kötött adásvételi szerződésekkel összefüggésben nem támaszt kifogást, megtérítési igénye nincs, és a felperes az ingatlan 1400/4328 tulajdoni hányadára tart igényt.

- [4] A felek rögzítették, hogy közös céljuk a vállalkozás közös üzemeltetése, de kijelentették, hogy 2014. március 31. napjáig kötelezettséget vállalnak arra, hogy az ingatlan tulajdoni hányadának jogi sorsát egymás között rendezik. A rendezés módjaként elsődlegesen abban állapodtak meg, hogy az indítványozó a tulajdoni hányadát elajándékozza a közös gyermeküknek és erre az ingatlanrészre a felperes javára haszonélvezeti jogot alapítanak. Ha ez bármely okból nem valósulna meg, az indítványozó mint ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonos nem jogosult a felperest megillető tulajdoni hányadot a felperes mint tulajdonos hozzájárulása nélkül eladni, az esetleges értékesítésből befolyt vételár 50-50%-ban illeti meg a feleket. Egyidejűleg a felek kijelentették azt is, hogy a felperes tulajdonjogának az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését nem kéri, illetve a felperes tulajdonjogának bejegyzéséhez az indítványozó külön okiratba foglalt hozzájáruló nyilatkozata szükséges. Az ingatlan megállapodásnak megfelelően tervezett megosztása nem teljesült és a felperes résztulajdonának az ingatlan-nyilvántartási bejegyzése sem történt meg.
- [5] 2.2. A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 116. § (1) bekezdésére hivatkozással kérte az ingatlan 1400/4328 tulajdoni hányadára a tulajdonjogának élettársi vagyonközösség jogcímén való megállapítását és annak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését.
- [6] A peres eljárás a Fővárosi Törvényszék előtt 2016-ban indult, és kétszer került megismétlésre, mindkét alkalommal az indítványozó jogorvoslati kérelme alapján. Első alkalommal a Fővárosi Ítéltábla helyezte hatályon kívül az elsőfokú ítéletet és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította, míg második alkalommal a Kúria helyezte hatályon kívül a másodfokon eljárt Fővárosi Ítéltábla döntését az elsőfokú döntésre is kiterjedően, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.
- [7] 2.3. Az újra indult peres eljárásban az elsőfokon eljárt Fővárosi Törvényszék 20.P.20.284/2022/42. számú ítéletében a felperes keresetének helyt adva az indítványozót annak tűrésére kötelezte, hogy a per tárgyává tett ingatlanra a felperes a tulajdonjogát 1400/4328 hányadban élettársi vagyonközösség jogcímén az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezze. A Fővárosi Törvényszék ítéletében

megállapította, hogy a szerződésben a felperes tulajdonjogát elismerő nyilatkozat olyan jognyilatkozat, amely nem tényrögzítést, hanem a felperes ingatlan-nyilvántartáson kívüli, élettársi vagyonszövetség alapján szerzett résztulajdonjogának elismerését fejezi ki, melyre azért került sor, hogy amikor ténylegesen megosztják a közös vagyont, a felperes a megállapodásban rögzített módon a közös vagyomból rá jutó részhez hozzájusson. Kiemelte a bíróság, hogy a felperes tulajdonjogát nem a megállapodás, hanem az élettársi közös szerzés eredményezi, a tulajdonjoga nem a szerződéssel keletkezik, hanem azért jogosult annak bejegyzését kérni, mert ingatlan-nyilvántartáson kívül vált az ingatlan tulajdonosává.

- [8] Az elsőfokon eljáró bíróság a Kúria korábbi, új eljárásra utasító ítéletében előírtak alapján azt vizsgálta, hogy a szerződés érvényesen létrejött-e és megállapította, hogy az sem az indítványozó által hivatkozott cselekvőképtelensége, sem a szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző volta miatt nem érvénytelen. Emellett a bíróság lefolytatta a bizonyítást a szerzési arányokra és az indítványozó által hivatkozott különvagyongra is, és megállapította, hogy a feleknek nem volt olyan megállapodása, mely szerint az indítványozó egyéni vállalkozói vagyona az ő különvagyont képezné. Arra a következtetésre jutott, hogy az érintett feleknek az élettársi életközösség fennállása alatti, ráutaló magatartással kinyilvánított megállapodása az volt, hogy az életközösség fennállása alatt megszerzett vagyontárgyak tekintetében egymás között egyenlő arányban szerezzenek tulajdonjogot, melyet megerősítettek az életközösség megszűnése után kötött írásbeli szerződésükkel.
- [9] 2.4. Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.069/2023/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság egyoldalú jognyilatkozatként értékelte, hogy a szerződés szerint a felperes az ingatlan-nyilvántartáson kívül szerzett tulajdonjogának az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését nem kéri. Emellett a másodfokú bíróság álláspontja szerint a felek a szerződésben a felperest a régi Ptk. 116. § (1) bekezdése alapján megillető jogot korlátozhatták, amennyiben annak gyakorlását az indítványozó írásbeli hozzájárulásához kötötték. Az indítványozó ezt a hozzájáruló nyilatkozatát nem adta meg, ezért a felperes keresete nem teljesíthető.
- [10] 2.5. A felperes kérelmére indult felülvizsgálati eljárásban a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság érdemben helyesnek nyilvánított ítéletét helybenhagyta.
- [11] A Kúria ítélete szerint az elsőfokú bíróság - a másodfokú bíróság által sem vitatottan - eleget téve a Kúria által a megismételt eljárásra adott iránymutatásnak, a maradéktalanul lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként, megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az élettársak ráutaló magatartása arra irányult, hogy az életközösségük alatt szerzett vagyontárgyakon fele-fele arányban szerezzenek tulajdonjogot. Az elsőfokú ítéletnek az egyes vagyontárgyak megszerzéséhez

kapcsolódó részletes indokolása is azt támasztotta alá, hogy ez a ráutaló magatartásuk a per tárgyává tett ingatlan megszerzésére is vonatkozatható, amit a 2013. december 3-i szerződésükben írásban is megerősítettek.

- [12] A Kúria indokolásában kitért arra, hogy a másodfokú eljárás tárgya az érvényesen létrejött szerződés értelmezése lehetett, amely azonban anyagi jogi jogkérdés, és nem a bizonyítékok értékelésén alapuló ténykérdés. A Kúria szerint nem volt szükséges a másodfokú eljárásban a szerzésben való közreműködés arányát érintő kérdésben való állásfoglalás, figyelemmel a felek megállapodására, ahogyan a felülvizsgálati eljárásban sem, figyelemmel a felülvizsgálati kérelem tartalmára, ami a szerződés értelmezésére vonatkozó anyagi jogi szabályok megsértésének vizsgálatára irányult. A jogerős ítélet ugyanis nem az élettársak szerződésének mint a szerzés arányára vonatkozó bizonyítéknak a mérlegelésére visszavezethető okból jogszabálysértő, hanem azért, mert az a régi Ptk. 207. § (1) bekezdésébe ütközik. Emiatt szükségtelenné vált a másodfokú eljárás megismétlésének elrendelése.
- [13] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt, amelyben a Kúria Pfv.V.20.979/2023/14. ítéletét támadta.
- [14] 3.1. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [15] A XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme tekintetében az indítványozó arra hivatkozott, hogy a Kúria az elsőfokú bíróságnak az ügy lényegi kérdései tekintetében kifejtett érveit további vizsgálat és a vizsgálat indokainak előadása nélkül hagyta helyben, annak ellenére, hogy a fellebbezésében világosan, pontosan és részletesen körülírta az elsőfokú bíróság döntésével és a bizonyítékok értékelésével kapcsolatos súlyos aggályait. Álláspontja szerint a Kúria indokolásának ezen része nem felel meg ezért annak a minimális alkotmányossági elvárásnak sem, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.
- [16] Az indítványozó a XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét abban látja, hogy a Kúria nem észlelte, hogy - a jogorvoslati kérelmének egyébként helyt adó - másodfokú bíróság a fellebbezésében kifogásolt anyagi jogsértést nem vizsgálta, így az döntő részében elbírálatlan maradt. A másodfokú bíróság ugyanis egy „mellékes érve” alapján adott helyt a fellebbezésének, a többi, a per egésze szempontjából álláspontja szerint sokkal lényegesebb érveit egyáltalán nem vizsgálta. Miután azonban a Kúria ezt a „mellékes érve” alapított jogerős döntést jogszabálysértőnek minősítette és az elsőfokon született ítéletet hagyta helyben, a fellebbezése döntő részének elbírálása elmaradt. Emiatt elesett a fellebbezésében állított jogsérelem orvoslásának lehetőségétől is és a Kúria az elsőfokú ítélet helybenhagyásával megfosztotta a rendes jogorvoslati úttól.

- [17] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a alapján elsőként azt vizsgálta, hogy az indítványi kérelem megfelel-e az Abtv. és az Ügyrend szerinti befogadási feltételeknek.
- [18] 4.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria Pfv.V.20.979/2023/14. ítéletét 2024. március 27-én vette át. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a Kúria ítéletével szemben 2023. május 24. napján, határidőben nyújtotta be.
- [19] 4.2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben foglalt további követelményeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §), a támadott bírósági határozat megjelölését, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését]. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozat alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [20] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b)* pontja alapján az indítványnak az alkotmányjogi panasz esetén meg kell határoznia az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az *e)* pontja értelmében pedig nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miatt és mennyiben sérti.
- [21] Az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben megfelel e tartalmi feltételnek.
- [22] 4.3. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [23] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra a következetes gyakorlatára, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság ugyancsak hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a

jogalkalmazó számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. A fentiekén túlmenően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra is, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja.

- [24] Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó valójában egyet nem értését fejezi ki az eljáró bíróságok döntéseivel, azok érvelésével, indokolásával, jogalkalmazásával, valamint a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és azok indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [25] Jelen ügyben megállapítható, hogy a bíróságok a döntés szempontjából releváns kérdéseket vizsgálat tárgyává tették, és követhetően számot adtak döntéseik indokairól, illetve azok jogszabályi alapjáról, valamint a bizonyítási eszközök értékeléséről is. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indítványozó ezzel összefüggésben bírói mérlegelési, jogalkalmazási kérdéseket kifogásol. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint viszont nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {lásd például: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [26]}. Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és a jogorvoslathoz való jog megsértésének kételye nem merül fel.
- [26] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, így az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [27] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

[28] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, az indítványozók azon kéréséről, hogy az Abtv. 61. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontja alapján hívja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, nem kellett dönten. {3475/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [38].}

Budapest, 2024. december 17.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró